888/12

Den 2. april 2012 blev i sag nr. 80.633:

xxxx xxxxxxxx
xxxxxxxxx xxx
xxxx xxxxxx xx

mod

PFA Pension
Marina Park
Sundkrogsgade 4
2100 København Ø

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikrede har pensionsordning i PFA Pension. Han klager ved sin advokat over selskabets afvisning af at yde præmiefritagelse og udbetale invalidepension i anledning af hans anmeldte erhvervsevnetab.

Selskabet har afvist at yde præmiefritagelse og udbetale invalidepension med henvisning til, at klagerens erhvervsevne ikke er nedsat i dækningsberettigende grad.

Pensionsordningen giver ret til fuld invalidepension og præmiefritagelse, hvis forsikredes erhvervsevne nedsættes til 1/3 af den fulde erhvervsevne. Nedsættes forsikredes erhvervsevne til mellem halvdelen og 1/3, er der ret til halv invalidepension og præmiefritagelse.

Klageren er født i 1953. Han har i næsten hele sit professionelle liv arbejdet som sælger, og i de sidste 23 år af sin karriere arbejdede han i samme virksomhed som kørende sælger. I de sidste år af sin ansættelse havde han hjemmearbejdsplads.

Klagerens advokat har i brev af 26/5 2011 til nævnet redegjort for sagen således:

> "Forsikringstager blev indlagt i 2003, idet han oplevede svære gener efter en borrelia-infektion, som ikke blev behandlet i tide.

Som følge af fejlbehandlingen i forbindelse med borrelia-infektionen har forsikringstager opnået erstatning fra Patientforsikringen, som i første omgang afsluttede patientskadesagen ved afgørelse af 28. april 2004.

Den 8. december 2008 anmodede forsikringstager Patientforsikringen om at få sin sag genoptaget, da det viste sig, at skaden tillige havde ændret forsikringstagers erhvervsmæssige situation væsentligt.

Patientforsikringen indhentede herefter yderligere journalmateriale samt løbende kopi af de sociale akter fra kommunen m.v., hvoraf det bl.a. fremgår, at forsikringstager var blevet tilkendt førtidspension med virkning fra den 1. februar 2010 som følge af patientskaden, jf. **bilag ...** På denne baggrund genoptog Patientforsikringen sagen, og Patientforsikringen traf fornyet afgørelse den 25. juni 2010. Patientforsikringens afgørelse af 25. juni 2010 vedlægges som **bilag ...**

Det fremgår af sagens bilag …, at førtidspensionen blev tilkendt forsikringstager med den begrundelse, at forsikringstagers arbejdsevne er varigt nedsat, og at forsikringstager ikke længere vil være i stand til at blive selvforsørgende ved indtægtsgivende arbejde.

Som det fremgår af Patientforsikringens afgørelse 25. juni 2010 (bilag …), blev forsikringstagers erhvervsevnetab i overensstemmelse hermed fastsat til 65 % af Patientforsikringen.

Det bemærkes, at erstatning og godtgørelse til patienter efter klage- og erstatningsloven beregnes efter reglerne i erstatningsansvarsloven, jf. klage- og erstatningslovens § 24. Patientforsikringens fastsættelse af erhvervsevnetabet er således sket på baggrund af reglerne i erstatningsansvarslovens § 5.
…
Som anført er det PFA Pensions opfattelse, at forsikringstagers fulde erhvervsevne ikke er nedsat med minimum halvdelen. Der er her tale om et skøn, som foretages ensidigt af PFA Pension. Dette skøn foretages efter forsikringsbetingelserne i forhold til alle de erhverv, forsikringstager er uddannet til at udføre og alle de erhverv, der svarer til eller ligner dem, forsikringstager tidligere har været ansat i, jf. forsikringsbetingelsernes pkt. C, § 1, stk. 5 (bilag …)
…
Det må heraf lægges til grund, at der efter forsikringsbetingelserne er tale om en langt mere snæver vurdering af erhvervsevnen sammenlignet med den vurdering, der foretages efter erstatningsansvarslovens § 5, som Patientforsikringen har foretaget, jf. bilag ... Efter erstatningsansvarslovens § 5, stk. 2 skal der i øvrigt mere generelt tages hensyn til muligheden for revalidering til andre erhverv m.v.

Patientforsikringen vurderede forsikringstagers erhvervsevnetab til 65 %, og det gøres gældende, at det med Patientforsikringens afgørelse samt bevillingen af førtidspension fuldt ud er dokumenteret, at forsikringstagers fulde erhvervsevne i henhold til forsikringsbetingelserne er nedsat til minimum en tredjedel.

Dette gælder særligt, idet Patientforsikringen fastsatte erhvervsevnetabet til 65 % på baggrund af den i forhold til forsikringsbetingelserne bredere regel i erstatningsansvarslovens § 5.

Det skal hertil bemærkes, at Patientforsikringens vurdering af forsikringstagers erhvervsevnetab alene omhandler forsikringstagers nedsættelse af erhvervsevnen som følge af selve patientskaden. Eventuelle andre forhold er således ikke medinddraget i Patientforsikringens vur-

dering. Andre patientskaden uvedkommende forhold har imidlertid tillige betydning for vurdering af forsikringstagers erhvervsevne i nærværende sag.

Der vedlægges endvidere kopi af skrivelse fra SEB Pension til forsikringstager af 15. april 2010, jf. **bilag ...** Som det fremgår af denne skrivelse, har SEB Pension på baggrund af de lægelige oplysninger vurderet, at forsikringstagers erhvervsevne er nedsat til 2/3, hvorfor forsikringstager blev bevilget 100 % præmiefritagelse hos SEB Pension.

Som **bilag …** vedlægges lægejournal fra … Kommune af 29. april 2009. Som det fremgår af journalen, er det læge … vurdering, at forsikringstagers funktionsniveau er varigt nedsat i moderat til svær grad, at tilstanden er stationær, og at behandlingsmulighederne er udtømte.

På baggrund af ovennævnte må det anses for dokumenteret, at forsikringstagers erhvervsevne aktuelt er nedsat til en tredjedel eller derunder, at forsikringsbetingelserne for fuld invalidepension og præmiefritagelse er opfyldte, og at forsikringstager således er berettiget til invalidepension i henhold til de gældende forsikringsbetingelser.

Til støtte for afslag på forsikringsdækning har PFA Pension anført, at forsikringstagers hidtidige job som kørende sælger ikke var hensigtsmæssig med de skånehensyn han har, at bilkørsel udtrætter hurtigere end andet arbejde, og at forsikringstager til trods for dette uhensigtsmæssige arbejde formåede at bevare sit arbejde i perioden 2003-2008, jf. den seneste skrivelse fra PFA Pension til forsikringstagers advokat af 24. januar 2011 (bilag …). Det gøres gældende, at forholdet ikke har betydning for, hvorvidt der er forsikringsdækning, jf. herunder.

Det er korrekt, at forsikringstager forsøgte at bevare sit hidtidige job som kørende sælger. Forsikringstager var topsælger og havde gennem tiden oparbejdet en stor og stabil kundekreds. I langt de fleste tilfælde blev forsikringstager derfor også kontaktet telefonisk af sine kunder, hvorfor den udkørende aktivitet alene var af beskeden karakter. Forsikringstager arbejdede med udgangspunkt fra sin private bolig og kunne selv tilrettelægge sin arbejdsdag og tage hvil, så snart der opstod behov herfor samt tilpasse og tilrettelægge arbejdsdagenes længde. Som dokumentation henvises her til arbejdsevnevurdering fra Job- & Bistandsafdelingen, der vedlægges som **bilag ...**

Følgende fremgår blandt andet af arbejdsevnevurderingens side 1:

'Ledig siden 31.7.2008. Inden da ansat som salgskonsulent ca. 23 år hos …, som sælger af kontormaskiner. Har arbejdet som kørende sælger med hjemmearbejdsplads, og oplyser det sidste år næsten ikke at have kørt, men ordnet salg hjemmefra. Var nødsaget til at holde ind på en rasteplads undervejs og tage en lur, hvis turen f.eks. var fra … til ...

Der har været forsøgt med virksomhedspraktik via A-kassen i oktober 2008. Arbejde her med edb, hvilket øjnene ikke kunne klare, grundet udtørring. Praktikken blev afbrudt efter 3 uger, og resulterede i at A-kassen sygemelder [klager].'

Som yderligere dokumentation for omfanget af forsikringstagers kørsel i forbindelse med arbejdet vedlægges endvidere regneark, der viser forsikringstagers samlede kørselsaktivitet, jf. **bilag ...** Som det fremgår, var den udkørende salgsaktivitet stærkt faldende i årene efter borrelia-infektionen.

Til støtte for sit afslag har PFA Pension tillige anført, at forsikringstager ikke blev afskediget som følge af sygdom, men på grund af nedskæringer. Dette bestrides ikke af forsikringstager.

Forholdet har imidlertid ikke betydning for, om forsikringstager har krav på forsikringsdækning.

Efter afskedigelsen meldte forsikringstager sig ledig hos sin a-kasse, da han havde et stort ønske om at finde et andet job og samtidig bevare sin tilknytning til arbejdsmarkedet. A-kassen valgte imidlertid at sygemelde forsikringstager, da man fandt ud af, at han reelt ikke kunne stå til rådighed for arbejdsmarkedet på grund af de voldsomme gener efter borrelia-infektionen.

Forsikringstager, som har haft en mangeårig stabil tilknytning til arbejdsmarkedet, har haft yderst vanskeligt ved at acceptere situationen som den er, hvorfor der er også gik nogen tid, inden de arbejdsmæssige konsekvenser kom frem for dagen lys. Sagens oplysninger bevidner dette, jf. blandt andet genoptagelsen af patientskadesagen ved Patientforsikringen (bilag …), Arbejdsevnevurderingen (bilag …) samt journalnotater fra …hospitalet af 12. juni 2008, der vedlægges som **bilag ...**

Det fremgår blandt andet af journalnotaterne fra …hospitalet af 12. juni 2008, at forsikringstager selv angav, at symptomerne har været konstant til stede uden egentlige forværringer. De reelle arbejdsmæssige konsekvenser, som følger af symptomerne har imidlertid først vist sig efter nogen tid, idet forsikringstager netop havde et stort ønske om at bevare sin tilknytning til arbejdsmarkedet, og han forsøgte sig ihærdigt hermed. Journalnotaterne fra …hospitalet af 12. juni 2008 dokumenterer blot, at der er årsagssammenhæng mellem forsikringstagers symptomer efter borrelia-infektionen og forsikringstagers aktuelle nedsatte erhvervsevne, hvilket tillige er i fuld overensstemmelse med Patientforsikringens afgørelse. Andre patientskaden uvedkommende forhold har dog også betydning for vurdering af forsikringstagers erhvervsevne i nærværende sag, jf. det herom ovenfor anførte.

PFA Pension har endvidere anført, at forsikringstagers skånehensyn ikke blev varetaget i forbindelse med virksomhedspraktikken, jf. bilag ... Dette bestrides. Der henvises her til arbejdsevnevurderingens side 2 (bilag …), hvoraf følgende fremgår:

'[Klagers] arbejdsopgaver i praktikken har været afhentning af ruder, skære fiskeaffald til krebs, tømme ruser, udsætning af fisk, rengøring, slå græs ved grønne arealer, tømme affaldssække og sætte nye sække op, køre flis til bedene, fange fisk og ordne fiskegrej. Jobkonsulenten vurderer, at de nævnte skånehensyn er tilgodeset i arbejdet.'

Som anført af PFA Pension, er det korrekt, at forsikringstager har slået græs og tømt affaldssække i forbindelse med praktikken. Græsset blev imidlertid slået med en havetraktor, og der var tale om affaldssække med en yderst beskeden vægt.

Som **bilag …** vedlægges afmeldningsskrivelse fra Jobcenter … af 10. august 2009. Det fremgår heraf, at forsikringstager i hele praktikperioden har været uden fravær. Det må således lægges til grund, at der var tale om en kontinuerlig og relevant arbejdsprøvning, der sammen med sagens øvrige dokumenter klart dokumenterer, at forsikringstagers erhvervsevne er nedsat til en tredjedel eller derunder.

Forsikringstager kræver fuld præmiefritagelse og udbetaling af fuld invalidepension i henhold til forsikringsbetingelserne, jf. forsikringsbetingelsernes pkt. C, § 1, stk. 1 (bilag …), subsidiært halv præmiefritagelse og udbetaling af halv invalidepension, jf. pkt. C, § 1, stk. 2."

Selskabet har i brev af 22/6 2011 til nævnet bl.a. anført:

"**Hvad er der sket?**
PFA Pension modtager forsikredes anmeldelse, lægeattest samt lægelige oplysninger den 20. april 2009 (bilag …).

Vi sender afslag til forsikrede i brev af 14. juli 2009 (vedlagt forsikredes bilag …, men side 2 mangler, så brevet er vedlagt som bilag …).

Forsikredes ægtefælle rettede henvendelse til os i januar 2010, og underrettede om, at forsikrede var tilkendt førtidspension og de ønskede at søge om invalidepension igen. Vi modtog anmeldelse den 26. januar 2010 (Bilag …).

Vores kundetillidsmand modtog den 13. maj 2010 en klage over vores afslag (bilag …), som vi besvarede i brev af 31. maj 2009 (forsikredes bilag …).

Vi modtog herefter skrivelse af 5. oktober 2010 fra forsikredes advokat (forsikredes bilag …). Vi indhentede akter fra … Kommune (bilag …), og vi besvarede forsikredes advokat, jf. forsikredes bilag ...

Sagen blev efterfølgende indbragt for Ankenævnet.

Hvorfor giver PFA Pension afslag?
Vores vurdering af erhvervsevnen sker ud fra en vurdering af de lægelige oplysninger i sagen sammenholdt med resultatet af virksomhedspraktikken.

Forsikrede fik konstateret en borrelia infektion i foråret 2003. Forsikrede arbejdede på trods af sygdommen, som kørende sælger med hjemmearbejdsplads frem til januar 2009, hvor han bliver afskediget.

Forsikrede angiver i februar 2009 til Neurologisk afdeling på …hospitalet, at symptomerne i form af træthed og lette hukommelsesproblemer har været konstant til stede siden 2003 og der er ikke sket en forværring ligesom han ikke har depressive symptomer, jf. forsikredes bilag ...

Neurologen konkluderede, at den neurologiske undersøgelse var normal og der var ikke indikation for lumbalpunktur. Neurologen anbefalede en neuropsykologisk undersøgelse med henblik på at vurderer omfanget af hukommelsesproblemer.

Forsikredes undersøges af speciallæge … på Neurologisk afdeling på … Universitetshospital den 4. februar 2009, jf. bilag ... Det konkluderes, at det mest dominerende symptom er træthed.

Vores lægekonsulent, som er arbejds- og samfundsmediciner har vurderet de helbredsmæssige oplysninger og vurderer, at erhvervsevnen er nedsat, men ikke i et omfang, som under normale omstændigheder vil udelukke arbejde på halv tid. Lægekonsulenten vurderer også, at der ikke er sket væsentlige ændringer i helbredstilstanden siden 2003.

Resultatet af virksomhedspraktikken samt afklaringsforløbet op til virksomhedspraktikken viser tilsvarende, at forsikrede stadig er i besiddelse af væsentlige ressourcer, som kan anvendes i et job, evt. på nedsat tid.

Inden forsikrede kom i virksomhedspraktik igangsatte … Kommune en ambulant afklaring fra den 10. marts. 2009 til den 5. maj 2009, for at finde ud af om forsikrede kunne deltage i en

virksomhedspraktik. Teamet bestod af en socialformidler, sociallæge og psykolog. De konkluderede:

'Umiddelbart findes der helbredsmæssigt ikke noget til hindrer for, at pågældende kan deltag i funktionsafklarende forløb'.

Det ambulante team beskriver ligeledes forsikredes funktionsniveau og interesser i arbejdsmarkedsprognosen i bilag ... Han står op kl. 7 om morgenen og laver morgenmad og han sørger ligeledes for det huslige i hjemmet, så som rengøring, tøjvask, indkøb og laver aftensmad. Han læser bøger og avis. Han kan ligeledes køre bil og cykle. Han tager en lur og formiddagen og om eftermiddagen.

Håndbold angives som en af forsikredes interesser og han træner ældre motionister 1 time hver tirsdag. Han spiller dog ikke selv længere pga. træthed. Han holder af lystfiskeri og fisker med naboen. Han har et barnebarn på 2½ år, som han passer i nogle timer.

Det ambulante team laver ligeledes en psykologisk vurdering, som viser, at han ikke lider af psykologiske eller psykiatriske gener.

… Kommune igangsætter herefter en virksomhedspraktik ved … fra den 11. maj 2009 til den 8. august 2009, hvor forsikrede skulle arbejde som servicemedarbejder. Følgende skånebehov angives, jf. bilag …:

'nedsat arbejdstid, hvilepauser, armbelastende arbejdsfunktioner (især højre), arbejdsfunktioner med gentagende og tunge løft samt repetative bevægelser med højre arm over skulderhøjde. Derudover er det ej hensigtsmæssigt med PC arbejde i flere timer i træk'.

Arbejdsopgaverne som servicemedarbejder bestod bl.a. i at forsikrede skulle afhente og tømme ruser, skære fiskeaffald til krebs, rengøring, slå græs, tømme affaldssække, køre flis på bede.

Forsikrede havde intet fravær i virksomhedspraktikken og han arbejdede 15 timer om ugen og den effektive arbejdsydelse blev vurderet svarende til 70 % af den normale indsats. Det var ikke muligt at øge timeantallet, idet det resulterede i kraftig hovedpine, smerter i højre arm og udtrætning i ansigtet, jf. bilag ...

Det er PFA Pensions vurdering, at forsikredes skånebehov ikke blev tilgodeset i virksomhedspraktikken, idet mange af arbejdsopgaverne bestod i fysisk belastende opgaver, herunder armbelastende opgaver. Det angives, at forsikrede ikke kan øge arbejdstiden bl.a. fordi han fik smerter i højre arm. Det bemærkes, at forsikrede ikke havde en eneste fraværsdag.

I forhold til forsikredes tilgang til virksomhedspraktikken fremgår det, jf. bilag …, at han i praktikken *'påtager sig nye arbejdsopgaver uden problemer'* Han er ligeledes *'hurtig til at tilegne sig de nye arbejdsfunktioner, som hidtil har været ukendt for ham. Han har stor forståelse for de nye arbejdsopgaver og forstår at udføre dem meget tilfredsstillende.'*

Henset til dette synes forsikrede ikke i virksomhedspraktikken at have nævneværdige problemer med hukommelsen, hvilket forsikredes ellers angiver til …hospitalet. Tværtimod synes forsikrede at begå sig godt i virksomhedspraktikken.

PFA Pension lægger således til grund, at forsikredes erhvervsevne - set ud fra en generel erhvervsevnevurdering - ikke er nedsat med mindst halvdelen. PFA Pension lægger afgørende

vægt på, at det ud fra de lægelige akter er dokumenteret, at forsikredes erhvervsevne ikke er forværret siden 2003. Forsikrede har således, på trods af borrelia infektionen, formået at arbejde ind til opsigelsen i januar 2009, som i øvrigt ikke var begrundet i forsikredes sygdom, men i omstruktureringer i virksomheden. Det er på den baggrund vores vurdering, at hvis forsikrede ikke var blevet opsagt fra sit daværende arbejde som sælger, havde han fortsat sit arbejde med anførte skånevilkår.

Det må ligeledes lægges til grund, at virksomhedspraktikken i vidt omfang ikke opfyldte forsikredes skånebehov. Det er derfor vores vurdering, at forsikrede ikke kunne øge arbejdstiden i virksomhedspraktikken, fordi arbejdet indeholdt visse fysisk krævende arbejdsopgaver, som ikke tilgodeså forsikredes skånehensyn. Det er PFA Pensions vurdering, at der på det ordinære arbejdsmarked findes forskelligartede jobs, som er mindre fysisk betonede, og som i højere grad vil kunne tilgodese forsikredes behov for at skåne armene.

Vi finder det kritisabelt, at … Kommune i stedet for at tilkende forsikrede førtidspension ikke forsøgte at finde en virksomhedspraktik med de rette skånehensyn. Det er dokumenteret, at forsikrede har mange ressourcer, der kan anvendes på arbejdsmarkedet, hvis blot de nødvendige skånehensyn bliver iagttaget. Ligeledes er det bemærkelsesværdigt, at … Kommune ikke inden der tilkendes førtidspension, foranstalter en neuropsykologisk undersøgelse, som Rigshospitalets neurologiske afdeling anbefaler.

Endelig skal det understreges, at tilkendelse af offentlig førtidspension sker ud fra andre kriterier, end de kriterier PFA Pension anvender, når vi tilkender invalidepension. Tilkendelse af offentlig førtidspension sker ud fra en vurdering af 11 forskellige forhold i Lov om Social Pension, hvor bl.a. helbred, uddannelse og sociale forhold indgår i vurderingen. PFA Pension vurderer imidlertid alene erhvervsevnen i forhold til de helbredsmæssige forhold. Det faktum, at der er tilkendt offentlig førtidspension skaber derfor ikke en formodning for, at den generelle erhvervsevne er nedsat med mindst halvdelen.

Forsikredes advokat beskriver, at Patientforsikringen træffer afgørelse efter erstatningsansvarslovens § 5 og at PFA Pension træffer afgørelse efter vores forsikringsbetingelser og der er forskel på udfaldet af disse to afgørelser.

Det er korrekt, at der er forskel på udfaldet af de to afgørelser, men årsagen hertil er netop at afgørelserne skal træffes ud fra forskellige lovgrundlag.

Patientforsikringens vurdering af det procentuelle erhvervsevnetab sker på baggrund af en vurdering af *'skadelidtes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde',* jf. EAL § 5. Som det fremgår af afgørelsen fra Patientforsikringen, skal der foretages en økonomisk vurdering af, hvad den pågældende kunne tjene, hvis skaden ikke var sket og hvad den pågældende kan tjene med skaden. I den forbindelse tages udgangspunkt i skadelidtes hidtidige og konkrete løn.

PFA Pension træffer afgørelse ud fra et medicinsk kriterium, jf. forsikringsbetingelserne. Efter forsikringsbetingelserne er forsikredes konkrete lønindtægt forud for forsikringsbegivenhedens indtræden ikke et afgørende parameter.

Patientforsikringens vurdering adskiller sig derfor væsentligt fra vores vurdering i henhold til forsikringsbetingelserne, hvorfor Patientforsikringens fastsættelse af erhvervsevnetabet til 65 % ikke kan sammenlignes med eller tages til indtægt for, at erhvervsevnen er nedsat i tilsvarende grad i henhold til vores forsikringsbetingelser.

Vi gør opmærksom på, at domstolene tidligere har behandlet dette spørgsmål, jf. Højesterets dom af 21. december 2006 (U.2007.846H).

Konklusion
Samlet set fastholder PFA Pension afslaget på udbetaling af invalidepension med henvisning til:

- Forsikredes helbred ikke er forværret siden 2003
- Forsikrede har udført arbejde med borrelia infektionen ind til opsigelsen i januar 2009
- Virksomhedspraktikken viste, at forsikrede fortsat har ressourcer og en erhvervsevne, som kan anvendes i et job evt. på nedsat tid
- Den reelle arbejdstid i virksomhedspraktikken ikke er retvisende, idet de nødvendige skånehensyn ikke er blevet tilgodeset
- Forsikrede ikke havde en eneste fraværsdag i virksomhedspraktikken
- Forsikrede kan øge sin arbejdstid, hvis han får et arbejde, der er mere hensigtsmæssigt end det job, som han er arbejdsprøvet i
- Forsikrede er i stand til at varetage husholdningen i hjemmet, være træner for et motionshold, passe barnebarn og dyrke sine hobbyer i form af fiskeri og læse

Vi må således fastholde, at [klager] ikke er berettiget til invalidepension, idet hans generelle erhvervsevne ikke vurderes nedsat med mindst halvdelen af helbredsmæssige årsager.

Subsidiær påstand
Hvis ankenævnet mod PFA Pensions forventning ikke er enig i, at forsikredes erhvervsevne ikke er nedsat med halvdelen, skal vi subsidiært gøre gældende, at forsikredes erhvervsevne ikke er nedsat med to tredjedele. Forsikrede er i så fald kun berettiget til halv invalidepension og præmiefritagelse."

Parterne er fremkommet med yderligere bemærkninger i breve af 4/10 2011 og 20/10 2011 til nævnet.

I journalnotat afsendt den 8/4 2008 hedder det bl.a.:

"4) Anamnese:
54-årig mand med kendt forhøjet BT og forhøjet kolesteroltal, men i øvrigt frem til 2003 i det væsentligste rask.
2003 udviklede pt. hø.sidig perifer facialisparese og egen læge foretog laboratorieudredning med positiv s-titer for borrelia antistoffer. Imidlertid blev der først foretaget lumbalpunktur 7 uger efter symptomdebut. Efterfølgende sat i penicillinbeh. under 10 dages indlæggelse. Siden denne hændelse har pt. følt sig meget træt, det har påvirket hans arbejdsliv en hel del. I den første periode efter infektionen kunne han køre på rutinen og præstere det salgsresultat, der skulle til uden at yde nogen overvældende stor indsats.
Imidlertid oplever pt., at han i tiltagende omfang har oplevet at han ikke har kunnet leve op til salgsmålene. Det kan forklares med at trætheden er så stor, at han selv på en tur fra … er nødt til at holde sovepauser undervejs.
Herudover oplever han at han bruger mange ressourcer på at tale ordentligt og tydeligt på trods af den hø.sidige facialisparese.
Han oplever ikke selv, at der har været kardielle symptomer. Han er dog heller ikke fysisk særlig aktiv.
5) Objektivt:
BT 157/100 Puls 77

Der foretaget oftalmoskopi, synsfeltsundersøgelse, undersøgelse for lugtesans og gennemgang af de 12 kranienerver i øvrigt.
Der foretages undersøgelse af ekstremiteter (tonus, kraft, koordination, dybe reflekser og overfladesensorie).
Der er følgende positive fund:
Ved neurologisk undersøgelse findes:
a) Hypæstesi/hypalgesi og nedsat termosans sv.t. højre kind.
b) Nedsat kraft på hø. side ved øjenlukning og nedsat kraft over hø. kind.
c) Der ses blefary spasmer.
d) Talen let dysartrisk.
6) Konklusion:
Pt. aktuelle mest dominerende symptomer træthed. Egen læge har udredt med en bred blodprøvescreening. Der er således sikkerhed for at pt. hverken har diabetes, thyreoidealidelse, parathyreoidealidelse eller lignende."

Af journalnotat af 12/6 2008 fremgår bl.a.:

"**Aktuelt**
2003, højresidig ansigtslammelse (perifer facialisparese). Efter langvarig udredning fandt man ud af der var tale om borreliainfektion og blev sat i i.v. antibiotika behandling I højdosis i 10 dage. Efterfølgende har der været kronisk træthed og bevarende mundfacialisparese og lette hukommelsesklager. Pt. har i en lang periode levet på goodwill i firma som salgskonsulent og langsomt er det blevet…….ikke at kunne klare arbejdet og er blevet fritstillet for 1/2 år siden. Har ingen klager over ændret humør og initiativ og har egentlig en god hverdag med fritidssysler når han på den måde selv kan styre pauser og hvile. Undersøgt hos privat praktiserende neurolog der har foretaget ekg og røntgen af thorax der var normale og henvises nu med henblik på vurdering til stillingtagen til eventuelt fornyet lumbalpunktur obs. neuroinfektion.
…
Konklusion
Anfører udtalt træthed og lette hukommelsesproblemer efter borreliainfektion i 2003. Anfører symptomerne har været konstant til stede uden egentlige forværringer og har ingen depressive klager. Der findes sequelae efter højresidig facialisparese, men i øvrigt normal neurologisk undersøgelse."

I journalnotat af 24/9 2008 hedder det bl.a.:

" Foreligger nu svar på SPECT-scanning, blodprøver og MR-scanning af cerebrum. SPECT-scanning er normal. Blodprøver upåfaldende fraset kolesterol 7,0, men pt. er i behandling og følges hos e.l. MR af cerebrum viser uspecifikke white matter lesions. Pt. orienteres telefonisk og er indforstået med at vi AFSLUTTER ham herfra …"

I rapport om ambulant afklaring i perioden 10/3 2009 til 5/5 2009 er det konkluderet:

"**Samlet konklusion:**
Det drejer sig om en 55 årig gift mand, som har været sygemeldt siden 5/1 2009. Han har en god arbejdsidentitet og har gennem hele sit aktive arbejdsliv været ansat i ordinær beskæftigelse som sælger af kontormaskiner. De sidste 5 år har der været tale om skånehensyn. som han dels selv har kunnet indrette og andre som han har aftalt med firmaet. Han er fyret fra sin arbejdsplads pga. arbejdsmæssige indskrænkninger og sygemeldt fra ledighed på grund af borrelia infektion. Pågældende har en høj arbejdsidentitet og har gennem flere år arbejdet i

samme firma og har været topsælger. På nuværende tidspunkt har han et lavt funktionsniveau, hvilket han har oplevet i en arbejdsprøvning, som har fundet sted i oktober 2008.

Pågældende har i det væsentligste været rask indtil 2003, hvor han fik konstateret neuroborreliose.
Lidelsen har medført følgesymptomer i form af nedsat følesans i højre ansigtshalvdel, tendens til tørre øjne, let utydelig tale og det værste symptom er træthed, med ledsagende funktionsnedsættelse til følge.

Umiddelbart findes der helbredsmæssigt ikke noget til hinder for, at pågældende kan deltage i funktionsafklarende forløb. På grund af vedvarende træthed synes der i dette tilfælde at reduceret arbejdstid må indgå som et absolut skånehensyn. Endvidere er der behov for indlagte hvilepauser, undgå armbelastende arbejde (især højre), herunder arbejdsfunktioner med gentagne og tunge løft samt repetative bevægelser med højre arm over skulderhøjde. Pågældende bør heller ikke være beskæftiget foran PC flere timer i træk. Da koncentrationen påvirkes af trætheden, vurderes det hensigtsmæssigt med struktur, forudsigelighed og begrænsede arbejdsopgaver.

Pågældende frembyder og beskriver under samtalen ikke symptomer, der giver mistanke om psykopatologi. Han opleves ikke appellerende eller aggraverende. Der beskrives massiv tendens til udtrætning, men dette vurderes ikke symptomatisk for psykisk problemstilling, men en konsekvens af infektionen. Der vurderes Ikke at være psykologiske eller psykiatriske faktorer, der kan forklare funktionsniveauet, og der kan derfor ikke peges på terapeutisk eller medicinsk behandling, der vil bedre dette tilstanden vurderes stationær.

Teamet blev enig om, at en arbejdsprøvning formentligt vil give et tydeligere billede af det reelle funktionsniveau.

Endvidere er det oplyst, at myndighedssagsbehandler har anmodet om statusattest fra egen læge, hvorfor denne afventes før stillingtagen til nærmere vurdering. Vi vil også høre hende ad, hvorvidt hun besidder kopi af udskrivningsbreve fra …hospitalet."

Om klagerens arbejdsprøvningsforløb i perioden 25/5 2009 til 14/8 2009 fremgår bl.a.:

"Arbejdstid/udvikling i timetal:
[Klager] startede med at arbejde 15 timer om ugen og [klager] forsøgte at øge tiden med en time om dagen, men måtte hurtigt opgive da han fik meget hovedpine, smerter i højre arm, udtrækning i ansigtet.
…
Udholdenhed:
[Klager] bliver meget træt, han er nød til at holde pauser og han er helt færdig efter 3 timer.
…
Reva… vurdering af afklaringsforløbet - herunder ressourcer, udviklingsmuligheder og barrierer:
Det er undertegnedes vurdering, at behandlings mulighederne er udtømte.

Det er undertegnedes vurdering, at de aktuelle symptomer og funktionstab er varige og af et sådant omfang, at beskæftigelse vil kræve så hensynstagende forhold og være i så begrænset omfang, at den begrænsende arbejdsevne ikke kan udnyttes i et fleksjob.

Konklusion:
[Klager] afmeldes Reva… med anbefaling af, at pensionsmulighederne undersøges.

Af lægelig vurdering af 29/9 2009 fremgår bl.a.:

"Vurdering:
På baggrund af ovenstående og øvrige sagsakter vurderes pågældendes funktionsniveau at være varigt nedsat i moderat til svær grad. Tilstanden skønnes stationær, og behandlingsmulighederne udtømte."

I Patientforsikringens afgørelse af 25/6 2010 hedder det bl.a.:

"ERHVERVSEVNETAB …

Årslønnen før skaden er fastsat til 372.000 kr.
Opreguleret til forfaldsdatoen udgør årslønnen 457.500 kr.
Erhvervsevnetabet er fastsat til 65 %.
…
Patientforsikringen har fundet, at De er berettiget til erstatning for erhvervsevnetab som følge af patientskaden.

Ved vurderingen af erhvervsevnetabsprocenten har Patientforsikringen lagt vægt på, at De inden skaden arbejdede hos … som salgskonsulent i ca. 23 år, og at De blev opsagt herfra med virkning fra den 31. juli 2007 på grund af omstruktureringer.

Patientforsikringen har ligeledes lagt vægt på, at De herefter var i virksomhedspraktik via Deres A- kasse i oktober 2008, men at dette forløb blev afbrudt efter 3 uger, idet det ikke var muligt for Dem at gennemføre forløbet på grund af patientskadens følger, hvorefter De blev sygemeldt.

Patientforsikringen har yderligere lagt vægt på, at De herefter gennemgik et afklarende forløb via kommunen fra den 10. marts 2009 til den 5. maj 2009, som blev efterfulgt af en virksomhedspraktik fra den 11. maj 2009 til den 14. august 2009, hvor De kunne arbejde 15 timer om ugen med en effektiv arbejdsydelse på 70 %.

Patientforsikringen har ligeledes lagt vægt på, at De herefter blev tilkendt førtidspension med virkning fra den 1. februar 2010, idet man vurderede, at Deres arbejdsevne var nedsat til det ubetydelige på grund af følgerne af patientskaden i form af kronisk træthedssyndrom, lette hukommelsesproblemer, kronisk øjenkatar, ansigtslammelse med nedsat følesans svarende til højre ansigtshalvdel, hængende mundvig samt ophørt fløjte- og pustefunktion til følge.

Ved vurderingen af årslønnen har Patientforsikringen lagt vægt på, at Deres årsløn i 2002 udgjorde kr. 342.898,00. Hertil kommer arbejdsgivers pensionsbidrag, arbejdsgivers ATP-tillæg samt ferietillæg.

Årslønnen opreguleres herefter til 2010-niveau efter de gældende regler herom.

Beløbet forrentes fra månedsdagen for modtagelsen af de seneste sociale akter den 19. april 2010, hvor oplysningerne om tilkendelse af førtidspension fremgår."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**§ 1. Definition af invaliditet/erhvervsevnetab**

Ret til invalideydelse og/eller præmiefritagelse har den forsikrede, der på grund af sygdom eller ulykkestilfælde mister sin erhvervsevne uden at det skyldes forsæt, således at erhvervsevnen er nedsat til 1/3 eller derunder af den fulde erhvervsevne.

Stk. 2. Er erhvervsevnen på grund af sygdom eller ulykkestilfælde nedsat til halvdelen, er forsikrede berettiget til halv invalidepension og/eller halv præmiefritagelse. Den anden halvdel af forsikringen kan videreføres med præmiebetaling eller omskrives til præmiefri forsikring (jf. 'Betingelser vedrørende præmiebetalingen', § 3), og for denne del gælder reglerne i stk. 1.
…
Stk. 5. En ydelsesberettiget nedsættelse af erhvervsevnen foreligger, når forsikrede - efter PFA Pension's skøn - ikke længere er i stand til at tjene mere end en tredjedel resp. halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder. Bedømmelsen sker på grundlag af en helhedsvurdering under hensyn til forsikredes tidligere og nuværende helbredstilstand, uddannelse og tidligere beskæftigelse."

Nævnet udtaler:

Indledningsvis bemærker nævnet, at hverken nævnet eller det indklagede selskab er bundet af et andet selskabs afgørelse.

Efter sin gennemgang af sagen, herunder de lægelige akter, resultatet af arbejdsprøvningen og Patientforsikringens afgørelse af 25/6 2010, finder nævnet, at klagerens generelle erhvervsevne - vurderet i henhold til de ovenfor gengivne forsikringsbetingelser - er nedsat med halvdelen, men ikke med 2/3. Nævnet finder, at tidspunktet, hvorfra klagerens erhvervsevne er nedsat med halvdelen, passende kan fastsættes til den 1/2 2010, svarende til det tidspunkt, hvorfra klageren blev tilkendt førtidspension.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Selskabet, PFA Pension, skal anerkende, at klagerens erhvervsevne har været nedsat med halvdelen siden den 1/2 2010, og selskabet skal på den baggrund yde klageren, hvad han herefter har krav på i henhold til de gældende forsikringsbetingelser. Allerede forfaldne ydelser skal forrentes i henhold til forsikringsaftalelovens § 24, stk. 2.

Marianne Højgaard Pedersen
formand